

det kun skal ske, hvis det bliver uforholdsmæssig dyrt at faa den besørget paa anden Maade; men hvem skal skønne over, hvorvidt det bliver uforholdsmæssig eller ikke uforholdsmæssig dyrt? Jeg finder, det er en uheldig Paragraf, og henstiller til det eventuelle Udvalg at søge, om vi ikke helt kunde komme bort fra at paalægge Lærerne Rengøring af Skolerne.

§ 10 er der Tale om de Lærerne paa Landet tilkommende Honorarer, som Lærerne oppebærer for Besørgelse af kirkelige Forretninger, Kirkesangertjenesten, Organisttjenesten m. m. Derom vil jeg sige, at de Tal, som her er nævnte, 300 Kr. for Kirkesanger- og Organisttjeneste, vil sikkert forekomme mange at være en vældig god Forhøjelse; og at det er en Forhøjelse af Betydning, kan jeg heller ikke nægte. Jeg erindrer, at jeg i mine unge Dage var Kirkesanger i mange Aar for 20 Kr. om Aaret; saa blev det forhøjet til 100 Kr., og nu er det, som sagt, her foreslaaet forhøjet til 300 Kr. Alligevel vil jeg tillade mig at henstille til den højtærede Kirkeminister, fra hvis Side man jo forventer Forslag fremsat i den Retning, om ikke man kunde gaa lidt højere med denne Løn. Enhver kan regne ud, at 60—70 Helligdage om Aaret à 2—3 Timer pr. Dag divideret ind i 300 Kr. giver en Timebetaling paa en Krone eller halvanden Krone eller deromkring, en Timebetaling, som slet ikke sætter det kirkelige Arbejde op paa Højde med Skolens Arbejde eller i Grunden med noget som helst andet Arbejde i vore Dage. Men der er en anden Side af denne Sag, som ogsaa tidligere ærede Talere har berørt, det er, hvorvidt det fremtidig skal være som nu, at man kan tvinge Lærerne til at være Kirkesangere og Organister. Det er ogsaa et Punkt, jeg meget gerne vil have henledt Opmærksomheden paa, fordi jeg finder, at man her staar overfor et Forhold, som absolut bør være frivilligt. Jeg har tidligere sagt saavel i Tilsynskommissionen, der i 1910 skulde arbejde med det Forhold, som i den nuværende Skolekommission, at jeg slet ikke tvivler paa, at de allerfleste af Danmarks Lærere med Fornøjelse vil overtage disse Forretninger, men et forhindrer ikke, at der kan være nogle imellem, som med Fornøjelse vil give Afkald derpaa, selv om Lønnen bliver sat til 300 Kr. eller betydelig højere. Derfor ønsker jeg at pointere stærkt, at naar dette Forhold skal ordnes, maa det gøres til en frivillig Sag, om Lærerne vil være Kirkebetjente eller ikke.

Endelig kommer jeg til § 17, hvor der under Litra a. staar, at Læreren skal gøre

skriftlig Anmeldelse for Skoledirektionen, inden han kan paabegynde en Forretnings- eller Erhvervsvirksomhed. Denne Bestemmelse har jeg intet imod, jeg har intet imod, at Lærere ikke bør have Lov til at drive Urtekramforretning eller Skomagerforretning, eller hvilken anden Erhvervsvirksomhed der kunde være Tale om, og hvis han vil det, er det rimeligt, at han andrager om Tilladelse dertil hos Skoledirektionen. Under Litra b. staar der, at Læreren ligeledes skal gøre skriftlig Anmeldelse for Skoledirektionen, inden han overtager en Stilling udenfor Folkeskolen, hvortil der er knyttet varig Løn. Dette, synes jeg, er for meget at forlange. Det vil med andre Ord sige, at en Lærer ikke kan lade sig vælge til Sygekasseformand uden Skoledirektionens Tilladelse. Det at administrere Sygekasser er en Virksomhed, som mangfoldige Lærere paa Landet har, og jeg tør sige, at Lærerne mangfoldige Steder har indlagt sig betydelig Fortjeneste paa det Omraade, og de gør det for en ret tarvelig Løn, de allerfleste faar kun 150—200 Kr. derfor, somme Tider noget mere og somme Tider noget mindre. Nu oplyste den ærede sidste Taler (H. P. Hansen [Sorø Amt 3die Valgkreds]), hvem Skoledirektionen bestaar af, Amtmand, Provst o. s. v., og disse høje Herrer skal Landsbylæreren være forsigtig med; thi hvis han lægger sig ud med dem, er de i Stand til baade paa det her nævnte Omraade og paa adskillige andre Omraader at chikanere ham paa den utroligste og smaaligste Maade; der er intet i Vejen for, at en Lærer kan være kommet i det Forhold overfor Provsten i Skoledirektionen, at Skoledirektionen nægter ham at være Formand for en Sygekasse. Lige saa berettiget det er, at en Lærer ikke maa drive anden Erhvervsvirksomhed, lige saa uberettiget, synes jeg, det er, at han ikke maa overtage en Stilling, som han vælges til paa Grund af sine Medborgeres Tillid, en Stilling, han ikke modtager som en erhvervsmæssig Beskæftigelse, men kun som en Beskæftigelse, ved hvilken han mener at kunne gøre sine Medborgere og Samfundet i det hele taget en Tjeneste. Litra c. indeholder en lignende Bestemmelse med Hensyn til at indtræde i en Bestyrelse eller et Repræsentantskab for et Selskab af erhvervsmæssig Karakter. Det vil altsaa sige, at en Lærer ikke maa sidde i Bestyrelsen for et Mejeri eller være Revisor for et Slagteri. Jeg tror, man er lidt for smaatseende, naar man træffer saadanne Bestemmelser.

Det var kun disse faa Bemærkninger, jeg ønskede at gøre. For øvrigt vil jeg i Almindelighed sige, at jeg tror ikke, Læ-